

Paula Jureviča komunikācijas modelis

Sergejs Kruks

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Komunikācijas fakultāte, Latvija*

Ievads. Latvijas sabiedrību raksturo ārkārtīgi zema pilsoņu iesaistīšanās sabiedriskajā dzīvē. Lai arī jau vairākus gadus socioloģiskās aptaujas uzrāda zemu uzticēšanos valsts institūcijām, ekonomiskā krīze nav radījusi sabiedrības viedokli un sociālo kustību, kas ietekmētu pārmaiņas valsts pārvaldes funkcionēšanu. Austrumeiropas sabiedrību pētnieku vidū ir ierasts skaidrojums, ka sociālās pasivitātes cēlonis ir komunisma mantojums. Šajā gadījumā *apriori* tiek pieņemts, ka šīm sabiedrībām bijusi raksturīga stingra liberālās politiskās filosofijas tradīcija, kuras attīstību iztraucēja komunisms. Referāts oponē šim uzskatam parādot, ka starpkaru Latvijas intelektuālā doma nav bijusi labvēlīga pilsoniski aktīvas sabiedrības veidošanās.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Referāts noskaidro filosofa Paula Jureviča izpratni par tādiem fenomeniem, kā indivīds, sabiedrība, nācija, tauta, valsts un analītiski rekonstruē to savstarpējās mijiedarbības modeli. Šis modelis tiek izvērtēts pretstatā klasiskajai Jirgena Hābermāsa publiskās sfēras teorijai.

Rezultāti un secinājumi. Jirgens Hābermāss postulē, ka autonomie indivīdi tiekas publiskajā sfērā, lai paustu savu subjektivitāti ar mērķi apspriest atšķirības un kopības politiku. Kritērijs piekļūšanai publiskajai sfērai ir diskursīvās prasmes: spēja spriest un argumentēt. Valodai šeit ir instrumentālā funkcija – tā ļauj indivīdam atklāt savu subjektivitāti citiem un tādējādi arī nostāties kritiskā vērtētāja pozīcijā. Pēc Paula Jureviča domām, subjektivitātes problēma indivīdam ir jāatrisina pirms ienākšanas publiskajā sfērā, kur jāpauž tikai kopīgā – tautas – apziņa. Tā kā valoda ir gan šīs apziņas nesējs, gan izpausme, tad diskursīva spriešana par atšķirību nav iespējama.

Pētījumu atbalsta Valsts Pētījumu programma 5.2. EKOSOC-LV